EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 1. 7. 2021
COM(2021) 348 final

SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE

podľa článku 75 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 909/2014 z 23. júla 2014 o zlepšení vyrovnania transakcií s cennými papiermi v Európskej únii, centrálnych depozitároch cenných papierov a o zmene smerníc 98/26/ES a 2014/65/EÚ a nariadenia (EÚ) č. 236/2012

SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE

podľa článku 75 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 909/2014 z 23. júla 2014 o zlepšení vyrovnania transakcií s cennými papiermi v Európskej únii, centrálnych depozitároch cenných papierov a o zmene smerníc 98/26/ES a 2014/65/EÚ a nariadenia (EÚ) č. 236/2012

1. ÚVOD

Nariadenie o zlepšení vyrovnania transakcií s cennými papiermi v Európskej únii a o centrálnych depozitároch cenných papierov [1] (ďalej len „nariadenie CSDR“) malo za cieľ zlepšiť bezpečnosť a efektívnosť vyrovnania, ako aj stanoviť súbor spoločných požiadaviek na centrálne depozitáre cenných papierov (ďalej len „centrálne depozitáre“) v rámci EÚ. Bolo prijaté v roku 2014, určité požiadavky sa však začali uplatňovať až po prijatí príslušných regulačných technických predpisov o niekoľko rokov neskôr.

V článku 75 nariadenia CSDR sa vyžaduje, aby Komisia do 19. septembra 2019 preskúmala širokú škálu otázok a vypracovala všeobecnú správu. Predloženie správy sa odložilo a jej rozsah je užší v porovnaní s požiadavkou stanovenou v nariadení CSDR v dôsledku oneskorenia uplatňovania niektorých opatrení, ako aj v dôsledku nedávneho povoľovania (opätovného povoľovania) dostatočného počtu centrálnych depozitárov podľa nariadenia CSDR s cieľom umožniť komplexné posúdenie. V článku 81 ods. 2c nariadenia o Európskom orgáne pre cenné papiere a trhy (ďalej len „orgán ESMA“) sa okrem toho vyžaduje[2], aby Komisia posúdila potenciálny dohľad orgánu ESMA nad centrálnymi depozitármi tretích krajín.

Komisia sa pri príprave tejto správy zapojila do rozsiahleho konzultačného procesu. Nariadením CSDR sa vo všeobecnosti plnia jeho pôvodné ciele zvýšiť efektívnosť vyrovnania v EÚ a spoľahlivosť centrálnych depozitárov. V niektorých oblastiach by zavedenie významných zmien do nariadenia CSDR bolo predčasné vzhľadom na to, že niektoré požiadavky sa začali uplatňovať len nedávno. Zainteresované strany však vyjadrili obavy týkajúce sa vykonávania konkrétnych pravidiel, ktoré sa už uplatňujú (t. j. pokiaľ ide o cezhraničné poskytovanie služieb, prístup k peniazom komerčných bánk, rámec pre centrálne depozitáre cenných papierov tretích krajín). V záverečnej správe fóra na vysokej úrovni pre úniu kapitálových trhov[3] sa takisto odporúčalo, aby Komisia vykonala cielené preskúmanie nariadenia CSDR s cieľom posilniť cezhraničný pas CDCP a zlepšiť konvergenciu dohľadu medzi príslušnými vnútroštátnymi orgánmi v záujme zlepšenia cezhraničného poskytovania služieb vyrovnania v EÚ, podpory hospodárskej súťaže a generovania úspor na nákladoch. V správe bolo vyjadrené aj znepokojenie v súvislosti s proporcionalitou režimu disciplíny pri vyrovnaní a jeho vplyvom na finančnú stabilitu. Zdá sa, že niektoré z týchto obáv možno vysvetliť tlakom na trhy v dôsledku pandémie ochorenia COVID-19.

[1] Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 909/2014 z 23. júla 2014 o zlepšení vyrovnania transakcií s cennými papiermi v Európskej únii, centrálnych depozitároch cenných papierov a o zmene smerníc 98/26/ES a 2014/65/EÚ a nariadenia (EÚ) č. 236/2012 (Ú v. EÚ L 257, 28.8.2014).

[2] Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1095/2010 z 24. novembra 2010, ktorým sa zriaďuje Európsky orgán dohľadu (Európsky orgán pre cenné papiere a trhy) a ktorým sa mení a dopĺňa rozhodnutie č. 716/2009/ES a zrušuje rozhodnutie Komisie 2009/77/ES (Ú v. EÚ L 331, 15.12.2010).

[3] https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/business_economy_euro/growth_and_investment/documents/200610-cmu-high-level-forum-final-report_en.pdf.

Komisia uznala, že niektoré z týchto otázok je potrebné riešiť, a v novom akčnom pláne na vybudovanie únie kapitálových trhov[4], prijatom v septembri 2020, oznámila, že zváži zmenu pravidiel na zlepšenie cezhraničného poskytovania služieb s cieľom prispieť k vytvoreniu integrovanejšieho poobchodného prostredia v EÚ.

V tejto správe sú zhrnuté hlavné oblasti, ktoré boli predmetom preskúmania, s cieľom zabezpečiť splnenie cieľov nariadenia CSDR primeranejším, efektívnejším a účinnejším spôsobom. Vzhľadom na identifikované dôležité otázky a ako bolo oznámené aj v pracovnom programe Komisie na rok 2021[5], Komisia zvažuje predloženie legislatívneho návrhu na zmenu nariadenia CSDR s cieľom zvýšiť jeho efektívnosť a účinnosť (CSDR REFIT), ktorý bude predmetom posúdenia vplyvu, v rámci ktorého sa dôkladnejšie zvážia najvhodnejšie riešenia.

2. NARIADENIE O CENTRÁLNYCH DEPOZITÁROCH CENNÝCH PAPIEROV (CSDR)

Centrálne depozitáre[6] sú finančné inštitúcie so systémovým významom pre finančné trhy. Zohrávajú rozhodujúcu úlohu na primárnom trhu prostredníctvom centralizovania prvotnej evidencie nových vydaných cenných papierov („evidenčné služby“). Prevádzkujú infraštruktúru („systémy vyrovnania transakcií s cennými papiermi“), ktorá umožňuje dokončenie transakcie s cennými papiermi („vyrovnanie“). Okrem toho vedú účty cenných papierov, na ktorých sa zaznamenáva, koľko cenných papierov bolo vydaných, kto ich vydal a každá zmena, pokiaľ ide o držbu týchto cenných papierov („služby centrálneho vedenia účtov“) Podľa Európskej centrálnej banky na konci roku 2019 v systémoch vyrovnania transakcií s cennými papiermi v EÚ, ktoré spracovali viac ako 420 miliónov pokynov na vyrovnanie a celkový obrat presiahol 1 120 biliónov EUR, boli cenné papiere v hodnote viac ako 53 biliónov EUR[7].

Centrálne depozitáre sú dôležité z hľadiska financovania hospodárstva. Okrem toho, že zohrávajú úlohu v procese emisie, zábezpeky cenných papierov poskytované spoločnosťami, bankami a inými inštitúciami na získavanie finančných prostriedkov prechádzajú systémami vyrovnania transakcií s cennými papiermi, ktoré prevádzkujú centrálne depozitáre. Okrem toho sú neoddeliteľnou súčasťou vykonávania menovej politiky, keďže vyrovnávajú transakcie s cennými papiermi v operáciách menovej politiky centrálnych bánk.

Nariadenie CSDR zohrávalo ústrednú úlohu v úsilí o harmonizáciu po uzatvorení obchodu v EÚ prostredníctvom zavedenia:

- kratších lehôt na vyrovnanie,
- opatrení týkajúcich sa režimu disciplíny pri vyrovnaní (povinné peňažné sankcie a „odkupy“ v prípade zlyhania vyrovnania, podávanie správ o zlyhaní vyrovnania),
- prísnych organizačných požiadaviek, požiadaviek týkajúcich sa vykonávania činnosti a prudenciálnych požiadaviek na centrálne depozitáre,
- zvýšených prudenciálnych požiadaviek na centrálne depozitáre a na dohľad nad nimi a požiadaviek na iné inštitúcie poskytujúce bankové služby, ktoré podporujú vyrovnanie transakcií s cennými papiermi,

[4] Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov – Únia kapitálových trhov pre ľudí a podniky – nový akčný plán [COM(2020) 590].
[5] Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov – Pracovný program Komisie na rok 2021 Vitálna Únia v krehkom svete [COM(2020) 690].
[6] Odkazy na centrálne depozitáre v tomto dokumente v prípade potreby zahŕňajú aj dva medzinárodné centrálne depozitáre cenných papierov. Medzinárodné centrálne depozitáre sú podkategóriou centrálnych depozitárov, ktoré sa špecializujú na emisiu medzinárodných dlhopisov (známych ako „eurobondy“).
[7] Databáza štatistiky držby cenných papierov Európskej centrálnej banky, https://sdw.ecb.europa.eu/browse.do?node=9691130 (online stav 29. 4. 2021).

- systému pasov umožňujúceho centrálnym depozitárom, ktorým bolo udelené povolenie, poskytovať svoje služby v rámci EÚ podľa osobitného postupu.

Nariadenie CSDR malo za cieľ aj vykonávanie medzinárodných noriem týkajúcich sa infraštruktúr finančných trhov [zásady CPMI-IOSCO pre infraštruktúru finančného trhu (Principles for Financial Markets Infrastructures – PFMI)] v EÚ.

3. PRÍSPEVKY ZAINTERESOVANÝCH STRÁN

Pri príprave tejto správy:

- sa uskutočnilo zasadnutie expertnej skupiny členských štátov, na ktoré bola pozvaná aj Európska centrálna banka (ECB), Európsky parlament a orgán ESMA (september 2020),
- orgán ESMA predložil Komisii svoje prvé dve správy o vykonávaní nariadenia CSDR (t. j o internalizovanom vyrovnaní a cezhraničnom poskytovaní služieb), ako sa vyžaduje v článku 74 nariadenia (november 2020). V polovici roka 2021 sa očakávajú dve ďalšie správy (o využívaní technologických inovácií centrálnymi depozitármi a o poskytovaní vedľajších služieb bankového typu),
- prebehli cielené konzultácie o vykonávaní nariadenia CSDR od 8. decembra 2020 do 2. februára 2021, na ktoré odpovedalo 91 zainteresovaných strán. Podrobné zhrnutie prijatých odpovedí je uvedené vo vyjadrení k spätnej väzbe[8]. Komisia dostala aj dôverné odpovede. V reakcii na konzultáciu Komisie týkajúcu sa rámca EÚ pre trhy s kryptoaktívami[9], na ktorú odpovedalo 198 respondentov, niektoré zainteresované strany predložili otázky aj v súvislosti s nariadením CSDR.

4. HLAVNÉ IDENTIFIKOVANÉ OTÁZKY

4.1. Objasnenie a zjednodušenie zaťažujúcich požiadaviek týkajúcich sa poskytovania služieb centrálnych depozitárov na vnútroštátnej úrovni a cezhranične

Na vnútroštátnej úrovni centrálne depozitáre podliehajú povoľovaniu a neustálemu dohľadu orgánmi ich domovského členského štátu. Väčšina respondentov cielenej konzultácie, verejné orgány aj centrálne depozitáre tvrdili, že každoročné preskúmanie a hodnotenie centrálnych depozitárov je neprimerané a má obmedzenú pridanú hodnotu. Vyjadrili aj obavy, pokiaľ ide o proporcionalitu informácií požadovaných pre vykonávanie preskúmania a hodnotenia.

Režimy povolení v rámci EÚ umožňujú podnikom, ktoré získali povolenie v jednom členskom štáte, poskytovať služby na celom jednotnom trhu, čím sa zvyšuje hospodárska súťaž. V iných oblastiach orgány hostiteľských členských štátov v zásade vyžadujú minimálne ďalšie požiadavky pre subjekty, ktoré poskytujú cezhraničné služby. Centrálne depozitáre však môžu poskytovať služby v súvislosti s finančnými nástrojmi vydanými podľa práva iného členského štátu iba na základe osobitného postupu, pri ktorom sa vyžaduje súhlas hostiteľského členského štátu na základe dodržiavania práva obchodných spoločností hostiteľského členského štátu a spolupráce domovských a hostiteľských orgánov pred udelením pasu a v niektorých prípadoch po jeho udelení.

[8] https://ec.europa.eu/info/consultations/finance-2020-csdr-review_en.

[9] https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12089-Directive-regulation-establishing-a-European-framework-for-markets-in-crypto-assets/public-consultation_sk.

Zo spätnej väzby vyplýva, že poskytovanie cezhraničných služieb centrálnych depozitárov je obmedzené.[10] Napríklad podľa orgánu ESMA vyrovnanie transakcií s cennými papiermi vydanými emitentmi z iných členských štátov pre väčšinu centrálnych depozitárov predstavuje menej ako 5 % ich činnosti v oblasti vyrovnania, hoci toto vyrovnanie predstavuje viac ako 80 % činností medzinárodných depozitárov cenných papierov.

Zainteresované strany preto jednotne vyzvali Komisiu, aby objasnila a zjednodušila pravidlá pre udeľovanie povolení, najmä s cieľom znížiť administratívnu záťaž a náklady. Navrhli sa rôzne možnosti, od ďalekosiahlejších (nahradenie súčasného postupu jednoduchým oznámením ako v prípade iných finančných inštitúcií) až po technickejšie [cielené úpravy existujúceho rámca, napr. umožnenie, aby sa služby v súvislosti s určitými finančnými nástrojmi (napr. dlhopismi) poskytovali cezhranične bez dodržiavania postupu pre udeľovanie povolení; objasnenie posúdenia domovských a hostiteľských orgánov; štandardizácia obsahu a formy postupu].

Na základe tejto spätnej väzby je vhodné posúdiť pravidlá týkajúce sa každoročného preskúmania a hodnotenia centrálnych depozitárov, najmä ich frekvenciu a obsah, ako aj požiadavky týkajúce sa udeľovania povolení podľa nariadenia CSDR.

4.2. Zlepšenie konvergencie dohľadu medzi orgánmi zapojenými do dohľadu nad centrálnymi depozitármi

Zatiaľ čo proces (opätovného) povoľovania trval určitý čas, v súčasnosti sú takmer všetky centrálne depozitáre v EÚ povolené podľa nariadenia CSDR; ostatné, za predpokladu, že im bolo udelené povolenie podľa predtým platných vnútroštátnych právnych predpisov, naďalej vykonávajú svoju činnosť na základe doložky o zachovaní predchádzajúceho stavu. Keďže od prijatia nariadenia CSDR už uplynulo sedem rokov, mnohé zainteresované strany podporili uvedenie posledného dňa platnosti tejto doložky s cieľom zabezpečiť rovnaké podmienky pre centrálne depozitáre EÚ.

Mnohé zainteresované strany okrem toho požiadali Komisiu, aby posilnila konvergenciu dohľadu v súvislosti s centrálnymi depozitármi, ktoré vykonávajú svoju činnosť na domácom aj cezhraničnom základe. Napríklad, väčšina respondentov cielenej konzultácie sa domnievala, že je potrebné zlepšiť spoluprácu medzi orgánmi a zlepšiť konvergenciu v rámci procesu preskúmania a hodnotenia z dôvodu rôznych prístupov. Objavili sa aj návrhy, aby sa objasnila úloha príslušných orgánov v procese povoľovania a v oblasti postupu preskúmania a hodnotenia.

Odlišné uplatňovanie požiadaviek nariadenia CSDR a nedostatočná spolupráca medzi domovskými a hostiteľskými orgánmi okrem toho bránia vytvoreniu skutočného jednotného trhu pre vyrovnanie. Mnohé zainteresované strany vrátane orgánu ESMA a fóra na vysokej úrovni pre úniu kapitálových trhov preto obhajovali ďalšiu konvergenciu dohľadu a lepšiu spoluprácu medzi orgánmi. Napríklad zriadenie kolégií orgánov dohľadu pre využívanie pasov centrálnymi depozitármi, ak je takáto spolupráca formalizovanejšia a podlieha osobitným pravidlám, je dobrovoľné a rozhoduje o ňom domovský orgán centrálneho depozitára; v praxi bolo doteraz zriadené iba jedno kolégium.

Preto by sa mala venovať ďalšia pozornosť ukončeniu doložky o zachovaní predchádzajúceho stavu pre centrálne depozitáre v EÚ a rôznym spôsobom, ako zlepšiť

[10] Správa orgánu ESMA „Cezhraničné služby a vybavovanie žiadostí podľa článku 23 nariadenia CSDR“, 5. 11. 2020.

spoluprácu medzi orgánmi a posilniť konvergenciu dohľadu (napr. prostredníctvom požiadavky na povinné kolégiá, právomocí pre orgán ESMA v oblasti regulačných technických predpisov) s cieľom zabezpečiť skutočný jednotný trh pre centrálne depozitáre.

4.3. Uľahčenie poskytovania vedľajších služieb bankového typu

Nariadenie CSDR podporuje vyrovnanie v peniazoch centrálnej banky; prístup centrálnych depozitárov k zahraničným centrálnym bankám však podlieha prísnym podmienkam, a preto je v praxi pomerne obmedzený. Aby sa tento problém vyriešil, nariadenie CSDR umožňuje za určitých podmienok aj vyrovnanie s použitím peňazí komerčnej banky. Peniaze z komerčných bánk môže poskytovať samotný centrálny depozitár, ak má licenciu na poskytovanie vedľajších služieb bankového typu, alebo úverová inštitúcia. Centrálne depozitáre, ktoré poskytujú vedľajšie služby bankového typu, musia spĺňať ďalšie požiadavky z dôvodu závažných úverových rizík a rizík likvidity pre centrálne depozitáre a ich účastníkov. Pri využívaní banky musia centrálne depozitáre využívať určenú úverovú inštitúciu (t. j. banku s obmedzenou licenciou zavedenú nariadením CSDR, ktorá poskytuje služby iba pre centrálne depozitáre a musí spĺňať ďalšie požiadavky na zníženie rizík), ak ich činnosti v oblasti vyrovnania presahujú určité limity; pod úrovňou týchto limitov môžu využívať komerčnú úverovú inštitúciu.

Niektoré zainteresované strany, najmä centrálne depozitáre, uviedli, že nariadenie CSDR bráni vyrovnaniu v cudzích menách, čím sa znižuje pravdepodobnosť cezhraničnej činnosti a obmedzuje sa hospodárska súťaž. Predovšetkým poznamenali, že požiadavky, podľa ktorých môžu poskytovať vedľajšie služby bankového typu, sú príliš obmedzujúce a nákladné. Svedčí o tom skutočnosť, že doteraz podľa nariadenia CSDR boli oprávnené poskytovať tieto služby iba štyri centrálne depozitáre. Okrem toho neexistujú žiadne určené úverové inštitúcie. Niektoré zainteresované strany takisto poznamenali, že limity, pod úrovňou ktorých môžu centrálne depozitáre na vyrovnanie využívať skôr komerčnú banku ako určenú úverovú inštitúciu, sú príliš nízke. Niektoré verejné orgány takisto vyjadrili svoju otvorenosť pre preskúmanie určitých aspektov pravidiel bez ohrozenia finančnej stability. Ostatné zainteresované strany vrátane určitých centrálnych depozitárov a účastníkov centrálnych depozitárov, však poznamenali, že uvoľnenie pravidiel by mohlo ohroziť rovnaké podmienky medzi bankami a centrálnymi depozitármi alebo dokonca prípadne zvýšiť riziko dominového efektu.

Je vhodné posúdiť, či je potrebné zjednodušiť a upraviť niektoré požiadavky tak, aby boli primeranejšie na riešenie problémov pri vyrovnaní v peniazoch komerčných bánk a zároveň zabezpečiť odolnosť finančného systému. S **cieľom uľahčiť prístup k vyrovnaniu v menách štátov EÚ prostredníctvom účtov otvorených v centrálnej banke Komisia vyzýva Európsky systém centrálnych bánk, aby zvážil možnosti uľahčenia prístupu centrálnych depozitárov EÚ povolených v iných členských štátoch k službám ich centrálnych bánk.**

4.4. Znižovanie neprimeranej záťaže a nákladov súvisiacich s disciplínou pri vyrovnaní

Disciplína pri vyrovnaní sa má začať uplatňovať 1. februára 2022, keď majú nadobudnúť platnosť príslušné regulačné technické predpisy[11]. Jej hlavnými prvkami sú zavedenie peňažných sankcií pre účastníkov centrálnych depozitárov v prípade zlyhania vyrovnania a povinné odkupy v prípade, že účastník centrálneho depozitára nedodá cenné papiere

[11] Delegované nariadenie Komisie (EÚ) 2018/1229 z 25. mája 2018, ktorým sa dopĺňa nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 909/2014, pokiaľ ide o regulačné technické predpisy týkajúce sa disciplíny pri vyrovnaní (Ú. v. EÚ L 230, 13.9.2018).

v stanovenej predĺženej lehote. Napriek nedostatočným skúsenostiam nadobudnutým uplatňovaním týchto pravidiel, vývoj a špecifikácia rámca v regulačných technických predpisoch umožňuje všetkým zainteresovaným stranám lepšie porozumieť tomuto režimu a problémom, ktoré by jeho uplatňovanie mohlo spôsobiť, najmä v čase krízy, akou bola napríklad kríza spôsobená ochorením COVID-19 na jar 2020. Disciplína pri vyrovnaní pritiahla v cielených konzultáciách najväčšiu pozornosť, pričom spätnú väzbu poskytli takmer všetci respondenti. Európsky parlament okrem toho vo svojom uznesení o ďalšom rozvoji únie kapitálových trhov[12] vyzval Komisiu, aby zrevidovala režim disciplíny pri vyrovnaní vzhľadom na krízu spôsobenú ochorením COVID-19 a brexitom.

Takmer všetky zainteresované strany konštatovali, **že existujú veľké nejasnosti, pokiaľ ide o rozsah uplatňovania pravidiel týkajúcich sa povinného odkupu**. Potvrdzuje to aj množstvo žiadostí o objasnenie v záujme operatívneho rámca, ktoré boli predložené orgánu ESMA a Komisii.

Prevažná väčšina respondentov cielenej konzultácie navyše uviedla, že **by sa mali preskúmať pravidlá týkajúce sa odkupu**, pričom veľká väčšina podporila skôr **dobrovoľné odkupy ako povinné odkupy**. Tvrdilo sa, že povinné odkupy znížia likviditu na trhu, zvýšia náklady pre investorov a centrálne depozitáre EÚ sa ocitnú v konkurenčnej nevýhode pri súťaži s centrálnymi depozitármi tretích krajín, ktoré nemusia dodržiavať podobné pravidlá.

Väčšina respondentov cielenej konzultácie sa okrem toho domnievala, že **disciplína pri vyrovnaní, najmä povinné odkupy, by mala výrazný negatívny vplyv na trh počas otrasov na trhu vyvolaných ochorením COVID-19**[13], pričom by: i) zvýšila tlak na likviditu; ii) zvýšila náklady na cenné papiere, pri ktorých existuje riziko odkupu a iii) bránila schopnosti hedžovať.

Niekoľko zainteresovaných strán však **podporilo povinné odkupy**, pričom tvrdili, že: dobrovoľné odkupy v súčasnosti nestimulujú optimalizáciu interných postupov, ktoré takisto môžu spôsobiť zlyhanie vyrovnania; dôjde k značnému váhaniu, pokiaľ ide o vykonanie dobrovoľných odkupov proti veľkým účastníkom trhu, a že už vykonali významné investície na dosiahnutie súladu s týmto rámcom.

Verejná konzultácia, ako aj otázky pre orgán ESMA a Komisiu potvrdili, že by mohlo byť takisto potrebné objasniť **rozsah pôsobnosti pravidiel týkajúcich sa peňažných sankcií**. Okrem toho sa zdá, že v niektorých členských štátoch nie je možné na výpočet peňažných sankcií použiť súčasnú metodiku[14] z dôvodu chýbajúcej oficiálnej úrokovej sadzby za jednodňový úver.

Vzhľadom na spätnú väzbu zainteresovaných strán je vhodné, aby Komisia zvážila navrhnutie určitých zmien rámca disciplíny pri vyrovnaní, ktoré budú predmetom posúdenia vplyvu, najmä pokiaľ ide o pravidlá povinného odkupu tak, aby bol primeranejší a aby sa zabránilo možným nežiaducim následkom.

---

[12] Uznesenie Európskeho parlamentu z 8. októbra 2020 o ďalšom budovaní únie kapitálových trhov (ÚKT): zlepšenie prístupu k financovaniu na kapitálovom trhu, najmä pre MSP, a ďalšia podpora účasti retailových investorov [2020/2036(INI)], bod 21.

[13] Podľa orgánu ESMA (https://www.esma.europa.eu/sites/default/files/library/esma_50-165-1287_report_on_trends_risks_and_vulnerabilities_no.2_2020.pdf) v marci 2020 počet zlyhaní vyrovnania vzrástol na 14 % v prípade majetkových cenných papierov (v porovnaní so 6 % v roku 2019) a na takmer 6 % v prípade dlhopisov (v porovnaní s 3 % v roku 2019); odvtedy sa však do značnej miery vrátil na historickú úroveň.

[14] Delegované nariadenie Komisie (EÚ) 2017/389 z 11. novembra 2016, ktorým sa dopĺňa nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 909/2014, pokiaľ ide o parametre na výpočet peňažných sankcií za zlyhania vyrovnania a činnosti centrálnych depozitárov cenných papierov v hostiteľských členských štátoch (Ú. v. EÚ L 65, 10.3.2017).

4.5. Posilnenie rámca pre centrálne depozitáre tretích krajín

V článku 81 ods. 2c nariadenia orgánu ESMA sa vyžaduje, aby orgán ESMA vykonal komplexné posúdenie možného dohľadu nad centrálnymi depozitármi tretích krajín, v rámci ktorého sa skúmajú určité aspekty vrátane uznávania založeného na systémovej dôležitosti, priebežného dodržiavania predpisov, pokút a pravidelných platieb penále.

V súčasnosti môžu centrálne depozitáre tretích krajín poskytovať evidenčné služby a služby centrálneho vedenia účtov až po tom, ako Komisia prijme rozhodnutie o rovnocennosti v súvislosti s právnym rámcom tretích krajín, a po uznaní orgánom ESMA. Orgán ESMA nemá právomoci v oblasti priameho dohľadu nad uznanými centrálnymi depozitármi tretích krajín. Centrálne depozitáre tretích krajín, ktoré poskytovali svoje služby v EÚ pred nadobudnutím účinnosti nariadenia CSDR, však v zásade môžu pokračovať v poskytovaní služieb podľa doložky o zachovaní predchádzajúceho stavu, ktorá neobsahuje dátum ukončenia platnosti.

Komisia doteraz prijala iba jedno rozhodnutie o rovnocennosti (pre Spojené kráľovstvo), ktoré je platné do 30. júna 2021 a orgán ESMA uznal iba centrálny depozitár Spojeného kráľovstva. Pre režim tretích krajín preto existujú obmedzené praktické skúsenosti.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti väčšina zainteresovaných strán nepodporila zavedenie komplexného rámca na uznávanie centrálnych depozitárov tretích krajín a dohľad nad nimi v tejto fáze. Napriek tomu z konzultácie vyplynulo, že v niektorých oblastiach môže byť potrebné ďalšie zváženie s cieľom posilniť platné pravidlá.

Pokiaľ ide o **doložku o zachovaní predchádzajúceho stavu** v prvom rade sa zdá, že nie je k dispozícii dostatok informácií o tom, ktoré centrálne depozitáre tretích krajín v súčasnosti poskytujú služby podľa tejto doložky v súvislosti s finančnými nástrojmi vydanými podľa práva iného členského štátu. Orgán ESMA a mnohé zainteresované strany podporili zavedenie notifikačnej povinnosti s cieľom zvýšiť transparentnosť na trhu. Po druhé, niektoré zainteresované strany spochybnili, či medzi centrálnymi depozitármi EÚ a centrálnymi depozitármi tretích krajín, ktoré naďalej vykonávajú svoju činnosť podľa tejto doložky, existujú nerovnaké podmienky.

Vznikli aj otázky v súvislosti s **rozsahom pôsobnosti** ustanovení týkajúcich sa tretích krajín. V prvom rade **uznanie zo strany orgánu ESMA** sa v súčasnosti nevyžaduje od **centrálnych depozitárov tretích krajín, ktoré poskytujú služby vyrovnania v súvislosti s finančnými nástrojmi vydanými podľa práva iného členského štátu**. Orgán ESMA podporuje rozšírenie rozsahu uznávania na služby vyrovnania, pričom tvrdí, že by to mohlo zabezpečiť finančnú stabilitu a ochranu investorov, ako aj rovnaké podmienky pre centrálne depozitáre EÚ a centrálne depozitáre tretích krajín. K dispozícii je však málo informácií o tom, či sa centrálne depozitáre tretích krajín zapájajú do takýchto činností. Po druhé, niektoré zainteresované strany vyzvali Komisiu, aby **objasnila rozsah finančných nástrojov**, pre ktoré sa vyžaduje uznanie, so zohľadnením pravidiel pre udeľovanie povolení, kde sa používa podobná terminológia.

Je preto vhodné posúdiť, či sú ďalšie zlepšenia rámca pre centrálne depozitáre tretích krajín opodstatnené (napr. dátum ukončenia platnosti doložky o zachovaní predchádzajúceho stavu, zavedenie notifikačnej povinnosti) s cieľom zabezpečiť finančnú stabilitu EÚ a rovnaké podmienky pre centrálne depozitáre EÚ a centrálne depozitáre tretích krajín so zohľadnením príslušných medzinárodne schválených zásad pre infraštruktúru finančného trhu.

4.6. Využívanie technologických inovácií

Technológia distribuovanej databázy transakcií (DLT) a tokenizácia cenných papierov môžu zmeniť zúčtovanie a vyrovnanie transakcií s cennými papiermi prostredníctvom zjednodušenia procesov, zníženia nákladov a zvýšenia bezpečnosti. Komisia v septembri 2020 zverejnila návrh[15] o pilotnom režime pre trhové infraštruktúry založené na technológii distribuovanej databázy transakcií.

Respondenti cielenej konzultácie konštatovali, že nariadenie CSDR musí ostať technologicky neutrálne a zabezpečiť, aby noví poskytovatelia podliehali rovnakým pravidlám ako existujúci poskytovatelia (zásada „rovnaká služba, rovnaké riziko, rovnaké pravidlá“). Väčšina zainteresovaných strán tvrdila, že akékoľvek zmeny nariadenia CSDR s cieľom využiť úplný potenciál technológie by sa mali odložiť, kým nebude prijatý návrh Komisie týkajúci sa pilotného režimu a kým nebude možné vyvodiť závery z jeho vykonávania.

Treba dôkladnejšie zvážiť dôsledky využívania technológie centrálnymi depozitármi na nariadenie CSDR. Komisia okrem toho vyzýva orgán ESMA, aby zvážil, či by bolo možné použiť nástroje na konvergenciu dohľadu, ktoré patria do jeho právomoci, alebo či môžu byť potrebné zmeny existujúcich regulačných technických predpisov s cieľom uľahčiť využívanie technologických inovácií centrálnymi depozitármi.

4.7. Oblasti, o ktorých sa zainteresované strany domnievajú, že ďalšie opatrenia v súčasnosti nie sú potrebné

Väčšina zainteresovaných strán sa zhodla na tom, že údaje oznamované internalizátormi vyrovnania[16] sú účinné, efektívne, koherentné, relevantné a poskytujú pridanú hodnotu EÚ, čím sa zvyšuje transparentnosť na trhu. Zainteresované strany takisto uviedli, že táto povinnosť je v platnosti obmedzený čas a je príliš skoro na jej preskúmanie. Narastajúca činnosť internalizovaného vyrovnania, trend, ktorý potvrdil aj orgán ESMA[17], si však vyžaduje dôkladné monitorovanie, aby sa zabránilo novým rizikám pre finančnú stabilitu.

Pokiaľ ide o zavedenie opatrení na obmedzenie následkov zlyhania centrálneho depozitára pre daňovníkov, príspevky poskytlo iba niekoľko zainteresovaných strán. Vzhľadom na prijatú obmedzenú spätnú väzbu Komisia považuje za vhodné preskúmať túto otázku podrobnejšie neskôr, keď budú mať verejné orgány a priemysel viac skúseností s vykonávaním nariadenia CSDR a s rámcom pre ozdravenie a riešenie krízových situácií uplatniteľným na iné infraštruktúry finančného trhu (konkrétne centrálne protistrany[18]).

[15] Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o pilotnom režime pre trhové infraštruktúry založené na technológii distribuovanej databázy transakcií [COM(2020) 594].

[16] Internalizátori vyrovnania sú inštitúcie, ktoré vykonávajú prevodné príkazy v mene klientov alebo na vlastný účet inak ako prostredníctvom systému vyrovnania transakcií s cennými papiermi.

[17] Správa orgánu ESMA „Internalizované vyrovnanie podľa nariadenia CSDR“, 5. 11. 2020.

[18] Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/23 zo 16. decembra 2020 o rámci na ozdravenie a riešenie krízových situácií centrálnych protistrán a o zmene nariadení (EÚ) č. 1095/2010, (EÚ) č. 648/2012, (EÚ) č. 600/2014, (EÚ) č. 806/2014 a (EÚ) 2015/2365 a smerníc 2002/47/ES, 2004/25/ES, 2007/36/ES, 2014/59/EÚ a (EÚ) 2017/1132 (Ú. v. EÚ L 22, 22.1.2021).

5. ZÁVERY

Spätná väzba zainteresovaných strán nepoukazuje na potrebu zásadných zmien vo väčšine základných požiadaviek nariadenia CSDR, ktoré sú nevyhnutné na zabezpečenie transparentnosti a zmiernenie systémových rizík pri vyrovnaní. Na základe prijatých príspevkov je však potrebné ďalej sa zaoberať otázkami identifikovanými v tejto správe.

Ako sa uvádza v akčnom pláne na vybudovanie únie kapitálových trhov na rok 2020 a v pracovnom programe Komisie na rok 2021, Komisia preto zváži návrh legislatívneho preskúmania nariadenia CSDR v rámci programu REFIT, ktorý bude podliehať posúdeniu vplyvu. Táto iniciatíva by mala podporiť program Komisie v oblasti lepšej právnej regulácie prostredníctvom odstránenia zbytočných nákladov, ktoré v súčasnosti znášajú spoločnosti, a zároveň zabezpečiť, aby bol finančný trh EÚ integrovanejší, efektívnejší a bezpečnejší v záujme uľahčenia investícií.